

Кретов Дмитро Юрійович

*к.е.н., викладач кафедри банківської справи ФФБД
Одеського національного економічного університету*

Біньковська Анастасія Русланівна

*студентка 4 курсу кафедри банківської справи ФФБД
Одеського національного економічного університету
м. Одеса, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО БАНКІВСЬКОГО СПОЖИВЧОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

У статті розглянуті головні тенденції та особливості розвитку споживчого кредитування в вітчизняних банках, досліджено та проаналізовано динаміку розвитку споживчого кредитування та основних показників розвитку кредитного ринку України.

Ключові слова: *кредитний ринок, споживчий кредит, кредитний ризик, споживче кредитування, банківська система.*

Ринок споживчого кредитування являється важливим сегментом фінансового ринку, на якому здійснюються операції з перерозподілу кредитних ресурсів між кредитними організаціями, населенням та організаціями сфери обігу.

Для того щоб забезпечити стабільне функціонування банківської системи та забезпечення економічного зростання загалом необхідно розвивати банківське кредитування. Важливим елементом є соціальний аспект споживчого кредитування, в цьому напрямку ринок банківських послуг розглядається як фактор підвищення соціальної стабільності населення.

Споживчий кредит відіграє важливу роль у розвитку будь-якої країни, однак його значення в економіці й фінансуванні споживчих витрат у різних країнах не однакове, це пояснюється економіко-правовими та культурними особливостями країн, рівнем розвитку економіки, інтенсивністю грошово-кредитних відносин, рівнем життя населення. Соціальна політика держави реалізується завдяки функціонуванню соціальної сфери, яка представляє собою сукупність галузей і різних інститутів, виконуючих загальну цільову функцію задоволення різних соціальних потреб населення [1, с. 15].

Активна участь банків може ефективно вирішити наступні соціальні проблеми:

- розширення платоспроможного попиту населення через розвиток системи споживчого кредитування;

- зростання зайнятості і боротьба з бідністю через розвиток кредитування малого і середнього бізнесу і мікрофінансування;
- підвищення фінансової грамотності населення через послуги з довірчого управління коштами;
- створення ринку доступного житла через іпотечне кредитування [2, с. 185].

Приклад сучасного стану економіки показує, наскільки значима соціальна роль банків. Банківський сектор зацікавлений в здійсненні соціально значущих ініціатив в країні.

Процес формування ринкових відносин в економіці об'єктивно обумовлює необхідність підвищення ролі банківського кредиту у забезпеченні фізичних осіб грошовими ресурсами. Показник, який саме характеризує розміри кредитної діяльності є частка кредитів у відсотках до ВВП (табл. 1).

Таблиця 1

Частка банківських продуктів у валовому внутрішньому продукті
України за 2008-2017 рр. (млрд. грн.)

Період	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Обсяг ВВП	948,1	913,3	1083	1316,6	1409	1454,9	1566,7	1979,5	2383,2	2982,9
Кредитний портфель, усього	485,4	792,2	747,3	792,2	825,3	815,3	911,4	1006,4	965,1	1005,9
Кредити, надані фіз.ос.	160,4	280,5	241,2	209,5	201,5	187,6	193,5	211,2	174,9	163,3
Споживчі кредити	115,0	186,1	137,1	122,9	126,2	125,0	137,3	135,1	104,9	101,5
Питома вага у кредитному портфелі	23,7%	23,5%	18,3%	15,5%	15,3%	15,3%	15,1%	13,4%	10,9%	10,1%
Питома вага СК до ВВП	12,1%	20,4%	12,7%	9,3%	9,0%	8,6%	8,8%	6,8%	4,4%	3,4%

Джерело: побудовано автором за даними [3]

Як видно з даної таблиці, об'єм споживчих кредитів після фінансової кризи з 2008-2009 роки мав тенденцію до збільшення, і зріс з 115,0 млрд. грн. до 186,1 млрд. грн. Починаючи з 2009 року відбулося різке звуження об'єму споживчих кредитів після динамічного зростання в попередні роки, яке продовжилось і протягом 2010-2012рр. У 2012р. обсяг споживчих кредитів становив 126,2 млрд. грн. або 62,5% від усіх наданих кредитів фізичним особам. Так, станом на 2013 рік кредити фізичним особам становили 15,3% у кредитному портфелі банківських установ. У 2014-2015 році об'єм виданих кредитів зростав порівняно з попереднім періодом. Починаючи з кінця 2015 року і протягом 2016-2017 років об'єм виданих кредитів зменшувався, це спричинено зростання ціни на кредит, більш

жорсткими вимогами до позичальників, так як зростала і проблемна заборгованість.

Проаналізувавши діяльність банківської системи можна відмітити, що протягом періоду з 2008-2017 роки об'єми виданих споживчих кредитів поступово зменшувались. Спостерігалась тенденція росту відсоткової ставки, разом із збільшенням проблемної заборгованості за виданими кредитами. Досить швидкий темп росту проблемної заборгованості пояснюється неякісними кредитами в портфелях банків, які спричинені в результаті недостатньої оцінки кредитоспроможності позичальників.

Одним із методів мінімізації кредитного ризику є якісне оцінювання кредитоспроможності позичальника у банку. Аналіз кредитоспроможності позичальника проводиться банківською установою з метою визначення можливостей клієнта розрахуватися за своїми кредитними зобов'язаннями. Оцінювання кредитоспроможності позичальників – фізичних осіб здійснюється банківськими установами на основі використання методу кредитного скорингу. Кредитний скоринг передбачає застосування бальної шкали оцінювання кредитоспроможності позичальника.

Список використаних джерел:

1. Охрименко І.Б. Актуальні проблеми кредитування населення в Україні/ І.Б. Охрименко // Проблеми сучасної економіки в умовах фінансової нестабільності: Збірник тез наукових робіт міжнародної науково-практичної конференції - О.: у двох частинах. - «Центр економічних досліджень та розвитку», 2012. Ч 1. – С.14-16.

2. Кузнєцова Л.В. Кредитний менеджмент: [навч. підручник]/ Л.В. Кузнєцова – К.: Знання, 2007. – 330 с.

3. Офіційний сайт Національного банку України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу - <http://www.bank.gov.ua>